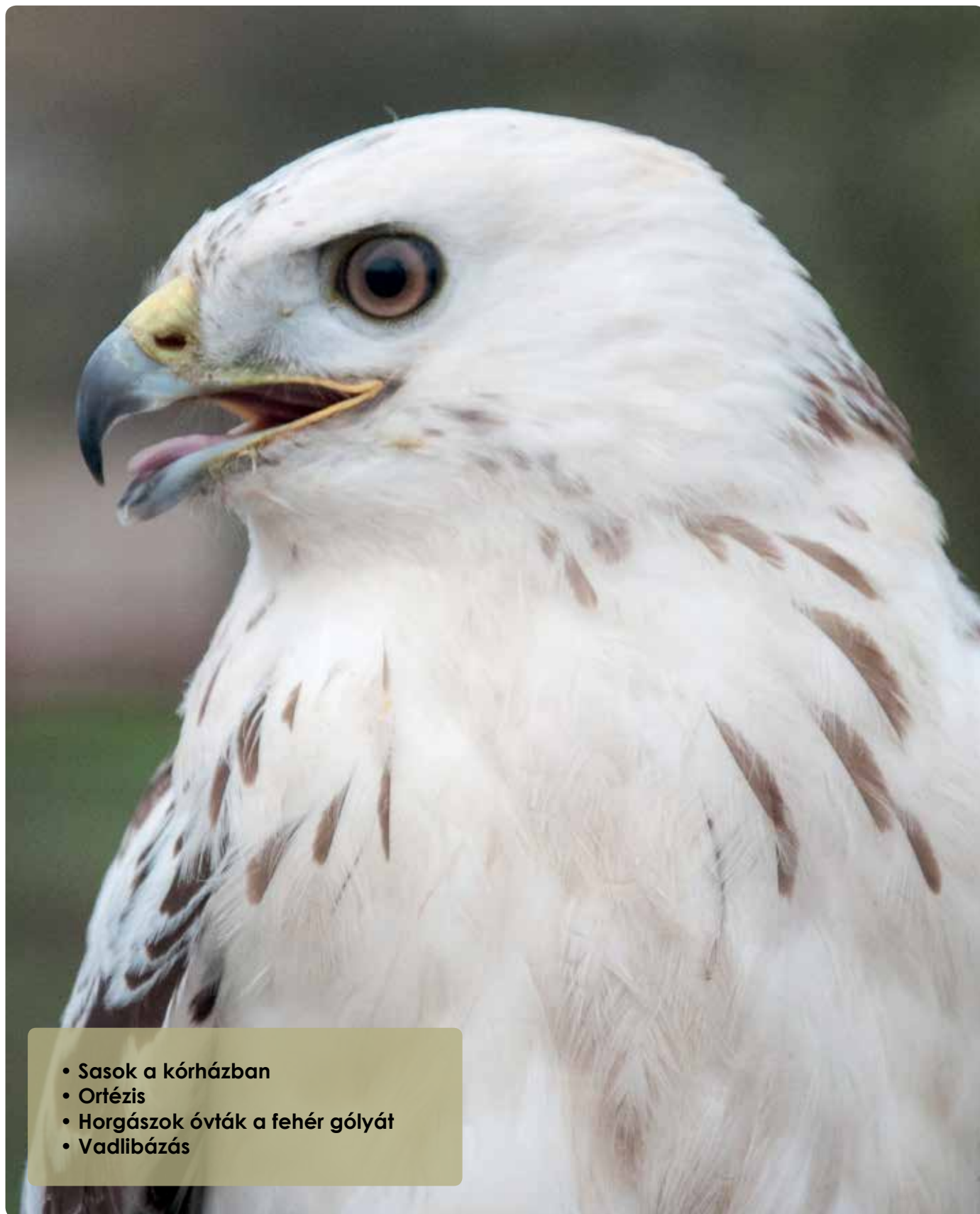

PUSZTADOKTOR MAGAZIN

XIV. évfolyam 11-12. szám a Madárkórház Alapítvány havilapja 2019. november-december

- Sasok a kórházban
- Ortézis
- Horgászok óvták a fehér gólyát
- Vadlibázás

Sasok a kórházban

A vadon élő állatok sérülései faji jellegzetességekkel élőhelyekhez és időszakokhoz kötődnek. Ilyenek az áramütés, a mérgezés és a baleseti sérülések. Korábban, mintegy 20-30 évvel ezelőtt a lőtt sérülések száma is számottevő volt, mely a média nyilvánosság hatására mára teljesen visszaszorult. Ugyanezen okok miatt a szándékos mérgezések is csökkenőben vannak, de azért még rendszeresen előfordulnak.

A vadmadarak közül a ragadozók sérülései a közülük leggyakoribb egerészölvyek tekintetében ugyan ezek, a rétihéják és baglyok főként baleseti sérüléseket szenvednek, a vörös vércsék esetében majdnem kizárólag áramütés, a karvalyok ablaknak, -falnak, -kerítésnek repülnek, a sasok főleg mérgezés és vezetékek repülés miatt sérülnek. De esetükben mindezek mellett jellemző a revirharc, azaz a fészkelőhely környezete, és a táplálkozóhely birtoklásáért vívott szezonális küzdelem a fajtársakkal. Főleg a hímek vesznek részt benne, míg a tojó a fészekben ténykedik. A hímek jellegzetes sérülése a szárny középső szakaszának érintettsége, mely a röpkészség elvesztéséhez vezethet.

A dunaföldvári rétisas idén tavasszal revirharc során sérülhetett. Eltörött a felkarcsontja, melyet nem aznap, de még frissen megoperált dr.

Túri Árpád kollégám. A műtét mintaszerűen sikerült, a röntgen felvételen úgy illeszkednek a velőűrszegzéssel rögzített csontok, hogy tanítani lehetne. Hozzánk került tartásra és utókezelésre, de nem akart összeforrni. Kívülről nem látszott semmi, a bőr gyulladás mentes volt, de varrat szedésnél szétnyílt. Alat-

ta a csont törvégeinek találkozásánál semmilyen gyógyulási folyamat nem indult meg. Szétszedtem, és kiderült, hogy a csont belsejében, a velőüreget szőrös penészgomba telepek lepték el. Antibiotikum kezelés velejárója, ritkán, de előfordul. Kitakarítottam, jóddal alaposan kitöröltem, felkarcsontról lévő sző, mely légzsákot rejt magában, ami kapcsolatban van a tüdővel, ezért folyadék, oda nem adható, ami maradéktalanul kimoshatná a gombatelepeket és a spórákat, melyek nagy valószínűséggel a légutakba is bekerültek, ahonnan vissza fertőzhetik a csont belsejét. Így is lett. Bár gomba ellenes kezelés mellett fokhagyma etetés is volt, melynek az allicin nevű, nagyon hatékony gombaölő hatóanyaga a légutakon kiválasztódva ott fejt ki a hatását, ahol az egyébként vérellátással nem rendelkező légzsákokba csak inhalációval juttatható be gyógyszer, májustól novemberig hatszor kellett a műtétet megismételni, kisebb elhalt csontrészeket eltávolítva, hogy a maradék csontok összeforrva repülésre alkalmassá váljanak. A napi-másnapi átkötéseknek és az ehhez tartozó befogásoknak, lefogásoknak a sas nem örült, és azóta is gyanakvással tekint rám, ha meglát. Nem minden ok nélkül. Ha a vele együtt tartott másik sas a következő, megfogásra kerülő páciens,

akkor is felveszi azt a púpos, nyakát lefelé és előre nyújtó védekező-fenygető pózt, ahogy a sasokat régebbi képeken, szobrokon ábrázolják, és eh-eh-eh-eh figyelmeztető hangon fejezi ki méltatlankodását. Akkor is, ha sasnyelven az intim kedveskedést kifejező sp-sp-sp-sp hanggal próbálom megnyugtatni. Ha ő következik, nem áll ellent, hagyja magát, de a méltatlankodásnak hangot kell adni, kikéri magának, mert ő mégiscsak egy rétisas, a madarak királya, akivel nem lehet csak úgy bármit megtenni. Neve nincs, csak dunaföldvári mellékneve, és egy négy jegyű száma, hogy ne kötődjünk egymáshoz, hiszen el akarjuk engedni.

Szelídkének van neve, noha ő is várományos a szabadon engedésre. És ő sem szelíd már annyira, mint amikor fiatal asszisztensünk, Emese elnevezte. Azért volt szelíd, mert nem volt más választása. Amikor bekerült Pünkösdkor, mozdulni sem tudott, így enni sem. Én etettem kézből haldarabokkal. Normál esetben egy enni nem akaró, vagy nem tudó ragadozó kényszeretetésére (tömése) két emberes: az egyik lefogja, a másik kifeszíti a csőrét és csipesszel letolja a begyéig a húst, különben kirázza a szájából. Egy idő után együttműködően elfogadja, és elviseli, sőt előnyben részesíti az önálló evéssel szemben. Valahol a fióka korából megszokott szülői gondoskodásra emlékszik vissza, és akár több éves, felnőtt sas létére is szinte elvárja az etetést. Először így csináltuk, mert nagy, és veszélyes, és sose lehet tudni. De két nap múlva éreztem, láttam rajta, hogy fogja hagyni egyedül is, ahogy már más sasokkal is szoktam. Az akkor csak hason feküdni tudó, de csípni, és egy lábbal akár markolni is képes madárnak egyik kezemmel a felső csőrakáváját „felső madárfogással” nyitottam ki, és a csőrének megfelelő méretű, egyben lenyelhető apróhalat fejfelé előre tettem mélyen a szájába. Nem csípett, nem karmolt, hagyta. Lenyelte, és 15 másikat is ugyanúgy. Legközelebb már a kezemből vette el a halat. Hagyta, hogy sérült lábát tornáz-

Van mit csinálni...

tassam. Ő svéd gyűrűs három-négy éves tojó, akit áramütés, revírharcból eredő sérülés, mérgezés, vagy akár mindhárom egyszerre érhetett. Az egyik szárnya belső oldalán az alkar lágyszövetét teljesen megették a nyüvek, izom nem maradt, bőr sem. Csak a csupasz alkarcsontok erek, idegek, inak és némi hártya. Egy helyen még ki is lyukadt. A sebet fedni, varrni nem lehetett, nem volt mit mihez. Ez lehetett áramütés miatt, vagy más sérülésből. Az áramütésre jellemzően az ellenoldali lába is érintett, viszont olyan görcsben volt, melyet a rovarirtó- vagy csávázószer mérgezés okoz, de ott is volt sérülés a lábszáron. Az összemaréknyi nyüvet erős vízszugárral lemostuk, Insecticide 2000 spray-vel befújtuk, a sebeket elláttuk, Kék Lukáccsal és jódkáli kenőccsel bekentük, később Vagotyllal, Pantenol spray-vel kezeltük, felfekvésre való gézlapokkal fedtük, bekötöttük, naponta lézerezettük, mágnesztettük, még a kötésbe is mágnest tettünk. A görcsre markoló lábujjait kifeszítettem, és Leukoplaszttal normál helyzetben a csüdjéhez rögzítettem. Egy hét múlva felállt, egy hónap múlva lehetett varrni a szárnyán a lukat, két hónap múlva kezdte használni. Bárki elaltatta volna azonnal, vagy amputálta volna a szárnyát. Most repdes a nagyörpdében.

Könyökös már most is repdes, de nem elég jól. A 10-es kórteremben ül az ablakban. Viszonylag szűk hely, de itt könnyű megfogni a kezelésekhöz. Ő a Duna-Dráva

Nemzeti Parkból jött. Ott hónapokig rehabilitálódott egy közepes rőpdében, spontán gyógyult felkartörés után. A röntgen szerint a felkar a könyök közelében tört, ahol egészen kis eltéréssel, mintegy 7-8 fokos szögben forrt össze. Ez viszont elég ahhoz, hogy a könyökízületét jobban terhelje és az ízület rendszeresen beduzzad. Víziszta sárgás, alvadó ízületi nedvet tudtam leszívni belőle korábban 2 naponta 2,5 ml-t, most már hetente csak 1,5 ml-t. Helyére szteroidot fecskendezek, ami csökkenti a gyulladást és gátolja a termelődést. A leszívás fontos, mert a túl sok folyadék feszíti az ízületi tokot, és fájdalmat okoz, a tű beszúrása Lidocain spray helyi érzéstelenítéssel nem kéne, hogy nagyon fájjon, a leszívással meg is könnyebbül, de nem szereti a beavatkozást. A megfogás külön szakértelmet, és gyakorlatot igénylő veszélyes akció merítőhálójával és vastag bőrkésztyűvel, igazi birkózás az 5-6 kg-os, egy méter testhosszú és 2,35 cm szárnyfeszítávú sassal. Másodéves tojó. Nagy, erős, és agresszív. Nem tűr meg más sást maga mellett. Fentieket mind kipróbáltuk összerakni vele, hogy ne unatkozzanak, de bántotta őket. Karácsonytól kikerül a nagyörpdébe, mert nagyon menne, bent már egyre jobban töri magát.

Bogyó, a karbofuránnal kétszer mérgezett, 7 éves, hím rétisas azóta van a 9-es kórteremben, amióta párja, Luca, a mülábas tojó rétisas a nyáron májdisztófiában, vagyis a

máját tartósan károsító, folyamatos toxikus ártalom miatt elpusztult. Bogyó véréből is kimutatta a labor a májkárosodás jeleit, ezért májvédő kezelést kap, ami máriatövis kivonat (Legalon, vagy Silimarin) és Ursofalk kapszula arányos része apró halakba rejtve, melyet nem szeret. Van egy több éve fennálló lábgyengesége is, mely bizonytalan érzésként eredményez leszálláskor az ülőfára, és sokat pihenteti egyszer egyik, máskor másik lábát, mely melegebb, mint a másik. Oka ismeretlen, sem anatómiai, sem élettani eltérés nem mutatható ki semmilyen fizikális, képalkotó, vagy laborvizsgálattal. Egy másik, két éve elpusztult, szintén karbofurán mérgezett, Bogyó 2 nevű rétisas, évek múltán jelentkező hasonló tüneti, és szintén negatív vizsgálati eredményei alapján a tudomány számára eddig ismeretlen, nagyon késői idegrendszeri tünetként leírható lábgyengesége teljesen megegyezik most Bogyó tüneteivel. Bogyó éveken át csak a kimutatott májelégtelenség miatt kapta a kezelést, de most egy olyan indián gyógyító által készített, gyógynövényeket tartalmazó, idegrendszert stimuláló keveréket kap, mely Észak-Amerikában több hasonló tüneteket mutató fehér fejű rétisason segített. Ezt a gyógyszert szintén nem szereti, olyannyira, hogy halakba rejtve sem eszi meg. Ezért szintén felső madárfogással nyitott csőrébe kell behelyezni a preparált halakat. Ez etetésnek számít, ami kellemes lenne, de az utána következő kellemetlen izgalmi hatást összefüggésbe hozta a beavatkozással, ami az irántam érzett bizalom kockázatával jár.

Fenti sasokat őhöz is betársítottuk, de eleették előle a preparált halakat, és igyekeztek ledominálni, ami jelen állapotában nem kívánatos, ezért inkább egyedül van. Nem gyógyul, de nem is romlik, ami már jó jelnek számít. Akinek van ötlete a további kezelésre, szívesen fogadjuk.

Dr. Déri János

Horgászok óvták a fehér gólyát

A vonulás helyett az áttelelést választott ez a gólya, ami Tuzséron, a horgászto mellett töltötte az őszi hónapokat, és a helyi horgászok etették. Jutott bőven apró hal, jól érezte magát. Tegnap azonban ellátói arra lettek figyelmesek, hogy nem repül, mozgása nehézkes. Hagyta is magát megfogni. Sajnos jobb szárnyába egy horog akadt, az okozta a problémát, valamint némi könnyebb sérülést. A horog eltávolítása után egy helyi házaspárnál töltötte az éjszakát, majd elhozták a hortobágyi Madárkórházba. Szerencsére a horog által okozott seb nem súlyos, de fájlalja a szárnyát, mely teljes egészében véralfutásos. Feltehetőleg azért, mert ő maga is meg akart szabadulni a horogtól, de nem tudott. A telet már nálunk tölti, tavaszig rendbe jön a szárnya. Megtalálónak hálásan köszönjük, hogy segítettek rajta! Hazánkban egyre több fehér gólya telet át az enyhe időjárás, és az enyhe teleken egész idő alatt rendelkezésre álló táplálék miatt. Az első közismert ilyen gólya Bodrogheresztúron telet évekig, a kompikötőnél több mint tíz éve. Azt a példányt más vízi madarakkal együtt rendszeresen etették a kirándulók és a helyi lakosok.

Konyhás István

A rejtélyes beteg

Egy hajdúszováti állattartó telepről érkezett a bejelentés november elején, hogy megfogtak az ott dolgozók egy ölyvszerű ragadozót. Amikor átvettük a dobozt és próbáltunk belenézni, egyből lehetett tudni, hogy egy kicsit vadabb madárral van dolgunk. Egy kerecsensólyom volt, gyűrűje alapján Balmazújváros közelében élte életét. Külsőre nem látszott rajta sérülés, a röntgen viszont egy sörétszemet mutatott benne. Az emésztőrendszerének alsó traktusában helyezkedett el a sörétszem és semmilyen bemeneti nyílást sem találtunk. A sörét nem is nagyon szokott megállni eny nyire lágy részekben, így vártunk egy napot. Elő is került a lövedék. A sólyom vélhetően sörétezett madarat zsákmányolt, így kerülhetett bele a lövedék. Ez jó hír, viszont továbbra sem repül. Alig egy éve szintén erről a környékről került be egy kerecsensólyom, ami minden külsérelmi nyom ellenére sem repült. Ez a madár sajnos közben elpusztult és a boncolás során derült ki, hogy nagyon előrehaladott tüdőpenésze volt, ez okozta a legyengülését, majd pusztulását. Ezért is van átfogó vizsgálat alatt a madár.

Konyhás István

Ne égessük el a sünöket !

Az avarégetés „máglyahalállal” fenyegeti a sünöket. Az avarégetések egybeesnek ugyanis azzal az időszakkal, amikor a sünök telelőhelyet keresnek, és sokszor pont az ilyen avarakupacokba vackolják be magukat. Az ilyen kupacok egész télen megfelelő védelmet nyújtanak a sünöknek, ezért fontos, hogy avarégetés előtt forgassák át az avarakupacokat, hogy biztosan kiderüljön, nem rejtőzik-e benne egy téli álmot alvó sün. Még jobb megoldás, ha avarégetés helyett komposztáljuk a lehullott leveleket, így nemcsak a sünöket, de környezetünket is óvjuk.

Konyhás István

Ortézis, vagyis egy új csőr tézis

Csőrös gólya után csőrös ölyvünk várja a protézisét szombaton. Bizonyára többen emlékeznek kedves olvasóink közül Csőrösre, a tíz éve műcsőrt kapott gólyára. Ő akkor a New York Time magazin egész oldalas híradásában szerepelt Oláh Tibor MTI fotós fényképével, a lapban 20 év alatt az első magyar vonatkozású hírral. Ugyancsak ő lett akkor az év vadállatok állatorvosi kezelését bemutató fotópályázat győztese Brüsszelben Konyhás István igazgatóhelyettesünk képével. A

felső csőrkváját elvesztett gólyának Kótai Tamás debreceni fogtechnikus készített működő csőrprotézist.

A gólyának ekkor ezzel megmentették az életét és azóta önállóan eszik, és szabadon repkedhet a kiströpében. Ott idén tavasszal párba állt egy mülábas gólyával. Tojások is lettek, de nem tudták kikeltetni a fiókákat. Reméljük legközelebb sikerül. Ennek érdekében egy komoly műfészket is kaptak, mely megóvjá a tojásokat a kártevőktől.

Csőrös ölyvnek még nincs csőre, de mire kedves olvasóink a lapot kézhez veszik, már lesz. Két hónapja van nálunk egy áramütött, mindkét lábát elvesztett egerészölyv. A szárnyai megvannak, repül, és a lábai csonkját rutin szerűen mülábbal szereltük fel. Pár hete kiderült, hogy a homlokcsontja és a csőre szarukampója közötti 2 cm-es orrcsont rész szintén elhalt, és kilöködött. Így hasonlít ahhoz a kb 10 éve Kanadában kézre került fehér fejű réti-sashoz, melynek ellőtték

a csőrét, és fém csőrprotézissel élt évekig. Görögországban is készült kabasólyomnak egy hasonló pár éve, melyet egy madármentő órásmester készített, és szerelt fel. (A róla - és mirőlünk is - szóló filmet „Madár-szabadítók” címmel december 21-én láthatják a Duna TV-n.)

Ölyvünknek a mi fogtechnikusunk, Kótai Tamás készített protézist melyet a mai lapzárta követő szombaton, dr. Sárdy László fogszakorvos és szájsebész barátom, a budapesti DENT-ÁSZ Kft. igazgatója helyez fel műteti körülmények között. Folytatás következik!

Dr. Déri János

Zöldbörzézünk

A DEHÖK Környezetvédelmi Bizottsága idén nyolcadik alkalommal rendezte meg a Zöld Börze eseményét 2018. november 6-án a Debreceni Egyetem Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezet-

gazdálkodási Kar főépületének aulájában, ahol a Madárkórház is jelen volt kiállítóként.

A nap fő témái az őshonos fák és rovarok, valamint a mindennapi környezetvédelem gyakorlata voltak. A gyakorlati praktikákról a bizottság által rendezett workshopok és a kreatív stand gondoskodott. Fagyöngyből készült ékszereket, méhviasszos kendőt és házi, néhány hozzávaló felhasználásával készülő dezodort is lehetett készíteni, ezen felül lehetőség volt még többször használható vászontáska festésére is, ami kicsik és nagyok körében is igen nagy népszerűségnek örvendett.

A VIII. Zöld Börze sokszínűségét mutatja, hogy a résztve-

vők kiélhették kreativitásukat, ezen felül lehetőségük volt színvonalas előadások hallgatására, elmerülni a madárvilág gazdagságában, megtudhatták, miért fontos a természeti értékeink feltárása és megóvása, valamint hasznos tippeket jegyezhettek fel, amivel a háztartásukat is zöldebbé tehetik. A meghívott vállalkozások és szervezetek által arra kívántuk rávilágítani a figyelmet, hogy amit a természet ad, az lehet akár ékszerbe zárva is. Tehetjük a magyar vidéket élhetőbbé is, csomagolásmentesen szinte minden szükséges élelmiszert meg lehet vásárolni, a bicajozás pedig nemcsak az emberi szervezetnek tesz jót, de a környezetünknek is.

Konyhás István

Kardoskút, Biharugra, Hortobágy, Tata, Fehér-tó, ha ezeket a neveket hallom így egymás után, szinte biztos, hogy a vadlibák késő őszi vonulása jut eszembe. *Szomjas László, Nagy Jenő* és a többiek beszámolója a századelőről, amikor több százezer libáról beszéltek egy-egy fő vonulási helyről. Ma már mi, madarászok örülünk, ha egy szép tízezres csapatot látunk egyben, vagy a százezerhez közelítő számot tudunk összeszedni egy szinkronszámlálás során. Hortobágyon november végéig elég szép számmal lehetett libát látni darvakkal vegyesen. Majd egy hirtelen jött hidegfront és havazás délebbre vitte őket szinte egy nap alatt. Nem volt ez máshogy Tatán sem. A november közepén tartott szinkronszámlálás eredménye összesen 30 200 vadlúdról számol be a térségből. A tatai Öreg-tavon 24 ezer, a naszályi Ferencmajori-halastavakon 6 200 vadlúd éjszakázott. Szinte valamennyi ritka faj a távcső látómezőjébe került. 22 tundraludat, 19 vörösnakú ludat, 2 kis liliket, 1 apácaludat és 1 örvös ludat sikerült találni a tömegben. Előkerült még 1 bütykös ásólúd és 1 vörös ásólúd is, melyek rendszertanilag ugyan nem ludak, de nevükben hordozzák a lúd nevet és viselkedésükben is rájuk hasonlítanak.

Miért pont V alakban?

Brit kutatók igazolták azt a korábbi

sejtést, hogy a vándormadarak energiát takarítanak meg azzal, ha V alakban repülnek.

A szövetséges bombázó repülők pilótái állítólag már a második világháború alatt észrevették, hogy üzemanyagot spórolnak meg, ha a kötelék V alakban repül. Modern vadászrepülőgépeknél ki is számították, hogy körülbelül 18 százalékos üzemanyag-megtakarítás érhető el, ha egymáshoz közel, V alakban repülnek. Ez azonban csak rögzített szárnyú repülők esetén érvényes, a madaraknál ennél bonyolultabb a helyzet, mivel szárnycsapásokkal haladnak előre a levegőben.

A repüléshez szükséges felhajtóerőt az hozza létre, hogy a szárny felső felületén gyorsabban áramlik a levegő, mint az alsón. Így a környező álló levegőhöz képest a szárny körkörös légáramlást hoz létre, amely a felső felület fölött hátrafelé, az alsó felület alatt előre felé áramlik. A szárnyak hegyénél azonban örvény alakul ki, amely csőszzerűen nyúlik hátrafelé a madár mögött. Saját szárnymozgását a vezérmadáréhoz hangolva a követő madár ki tudja használni az örvény által létrehozott felhajtóerőt, így kevesebb energiát használ a

repüléshez.

Eddig azonban nem állt rendelkezésre olyan kísérleti adat, amely bizonyította volna, hogy a madarak képesek a szárnymozgásuk ilyen kifinomult összehangolására. Ebben ért el áttörést egy brit kutatócsoport. *Steven Portugal (The Royal Veterinary College, Hatfield)* és munkatársai a tarvarjú (*Geronticus eremita*) repülését tanulmányozták. A tarvarjúk vándorlásuk folyamán gyakran repülnek V alakban. A kutatók saját tervezésű adatrögzítő készüléket erősítettek 14 tarvarjúra, hogy tanulmányozhassák a madarak viselkedését az alakzatban repülés közben. A berendezések pontosan mérték minden madár testhelyzetét és a szárnycsapás dinamikáját.

Az eredményeiket a *Nature*-ben közlő kutatók megállapították, hogy az egymást követő madarak úgy helyezkednek repülés közben, hogy szárnyuk belső része az előttük haladó madár által keltett felhajtó zónában legyen, pontosan úgy, ahogy azt korábban megjósolták. Ehhez nemcsak a testhelyzet pontos szabályozása, hanem a szárnycsapási fázis megfelelő összehangolása is szükséges.

Noha a megfigyelések tökéletesen egybeesnek az elméleti előrejelzésekkel, több kérdés még nyitva maradt. Ilyen például az, hogy pontosan mennyi energiát is takarítanak meg a madarak a V alakban repüléssel. Ez majd az anyagcsereráta pontos méréséből derül ki a további kutatások folyamán.

Konyhás István

Világos színű ölyv

Ennyire fehér szépséget még mi sem láttunk. Ugyan többször volt már nálunk – legutóbb nem is olyan régen – világos, színezetű egerészölyv, de ez most minket is nagyon meglepett.

November közepén érkezett hozzánk, Tégláson, a foci pályánál találták ezt a világos színváltozatú hím egerészölyvet. Repülni nem tudott, csak futni. Kondíciója gyenge, valamint némi vérszegénység is tapasztalható. Északról érkezhetett hozzánk téli pihenőre. Elképzelhető, hogy állapotát kimerültsége okozta. Rosszabb esetben pedig egy bakteriális fertőzés, melyre az eltérő klimatikus viszonyok miatt nem volt felkészülve a szervezete. De ezt a laborvizsgálat mondja meg. Kapott infúziót, és a biztonság kedvéért antibiotikumot. Most pihen és erősö-

dik. Első ránézésre ilyen színezetű ölyv meglepi még a szakembereket is. Színezete változó, a sötétbarnától a majdnem fehérig terjed, ami egyedülálló az európai ragadozó madarak között. Világos színű madarak minden populációban előfordulnak, némelyikben szabályosan gyakoriak, ami igen eltérő mintázatokhoz vezet. Sokuk feje, hasa és szárnyának alsó fele fehér. A világos színváltozaton kívül létezik sötét és rőt színű változat is. A sötét színváltozat agyaszínű vagy feketésbarna. A fiatalok hasoldalán látható csíkok a begyig futhatnak, a kifejlett madarak hasi oldala keresztben csíkozott, egészen az egyszínű begyig. Az átmeneti alakokon kevésbé kifejezett a hasoldali mintázat, és a has krémszínű, vagy fehér. A begy és a farok mintázata

hiányos. A világos színváltozaton az alapszín testszerte krémszín vagy fehér, és alig látszik a mintázat, még a szárny és a farok csíkozása is hiányos. Gyakran okkerbarna, vagy szürke foltok láthatók a hátukon.

Konyhás István

130 éve etetjük a madarakat

1890-ben indult el Magyarországon a lakosság települési madáretetési mozgalma. A mintegy 50 potenciális etetőlátogató madárfaj megfigyelése egyedülálló élményt kínál a kertekben, a parkokban és a sokadik emelet magasságában is. Ugyanakkor szeretnénk felhívni a lakosság figyelmét arra, hogy a vízimadarakat soha, sehol, semmivel ne etessék, mert ez tömeges pusztulásukat okozhatja!

Az énekesmadár-etetési időszak dandárja hazánkban az első fagyok késő őszi beköszöntétől ezek megszűnéséig, november második felétől márciusig tart. Az etetők madárforgalma elsősorban a tél keménységétől, ezen belül is főleg a hótakaró vastagságától és tartósságától függ. Enyhe teleken az etetőket látogató madarak faj- és egyedszáma gyakran csak fele, harmada a megszokottnak. Az énekesmadaraknak adható téli madáreleségek 3+1 csoportba sorolhatók: napraforgó, amibe apró szemű kölest is lehet keverni; állati zsiradék (háj, faggyú, főzéssel sóltanított szalonna, cinkegolyó); alma (gallycsonkokra szúrva és földre szórva) és bogyók (vadszőlő,

borostyán, tűztövis, nyugati osterfa, fagyfal); plusz ivó- és fürdővíz, a befagyott itatókban a naponkénti vízcseré. Bármilyen kísérletezni felesleges, és a madarakra nézve kockázatos lehet.

Az énekesmadarak téli etetésével szemben a vízimadarak etetése tömegesen sodorja veszélybe, betegíti meg és ítéli pusztulásra az állatokat, ami ellen világsszerte küzdenek a hatóságok és a természetvédelmi szervezetek. A harminc éve nem tapasztalt keménységű fagyokat hozó 2016/2017-es tél szomorú hazai tapasztalatai, a tömeges madárelhullások rávilágítottak arra, hogy a madarak és az emberek védelme érdekében Magyarországon is beszélni kell a témáról.

A vízimadarak életmódja és téli túlélési szabályai alapvetően térnek el a klasszikus etetőket látogató énekesmadarakétól.

Etetésük szennyezi a környezetet, közben kikapcsolja a téli túlélést

szavatoló vonulási viselkedést, ami tömeges jégbe fagyásukat okozza. Növeli a zsúfoltságot, a madarak közötti agressziót, az ebből eredő sérülésveszélyt és a fertőző betegségek terjedését. A tömeges érintkezés ránk is veszélyes, ez különösen a madárinfluenza kapcsán jelent madárra és emberre egyaránt óriási kockázatot. Ráadásul az etetés folyamatos kenyér diétája megbetegíti a madarakat, ezek egyik formájának külön neve is van ("angyalszárny-betegség").

Konyhás István

2020. évi programok a Madárkórházban

(a részletekről és esetleges változásokról tájékozódjon honlapunkon és facebook oldalunkon)

Éves nyitva tartás:

november 1-február 28:	9-16 óráig
március 1-április 30:	9-18 óráig,
május 1-augusztus 31:	9-19 óráig
szeptember 1-október 31:	9-18 óráig

március 15. Március 15-e a Madárparkban

április 10-13. Húsvéti hosszú hétvége a Madárparkban és a Föld napja

május 1. Madárparki Majális

május 3. Gyermeknap a Madárparkban

május 10. Madarak és fák napja

május 31. Pütkösi madárkirály választás

június 7. Környezetvédelmi világnap

június 20. Szent Iván-éji bagolyelengedés

június 21. Múzeumok éjszakája

augusztus 20-23. Augusztus 20-a a Madárparkban gólyák utolsó szabadon engedése, solymászbemutató

augusztus 16. ÉjszakáZOO - Állatkertek éjszakája a Madárparkban és a Vadasparkban

október 3-4. Madármegfigyelési hétvége őszi madárvonulás, daruhúzás megtekintése

október 11. Állatok világnapja solymászbemutató, madárelengedés

október 23. Október 23-a a Madárparkban: egerészölyvek szabadon engedése

november 1. Tytween

december 6. Madármikulás

A Madárparkban egész évben várjuk látogatóinkat az év minden napján!

Amennyiben lehetősége van, kérjük, támogassa alapítványunkat! Köszönjük!

Bankszámlaszámunk: 59900029-10001868 • Adószámunk: 18557899-1-09

Olvasói leveleket, érdekességeket a következő címekre várunk: madarkorhaz@gmail.com • 4071 Hortobágy, Petőfi tér 6.

Állatorvosi, állatgyógyászati területen felmerülő kérdéseiket a fenti címekre várjuk! Megjelenik 12 000 példányban.

Hirdetésfeladás, sérült madár bejelentése: madarkorhaz@gmail.com • Tel.: +36 (30) 9435-494; +36 (30) 535-6484

Szerkesztők: Dr. Déri János, Konyhás István, Veres Hajnalka • Tördelés: TerepSzemle Stúdió (Veres Hajnalka) • ISSN 1788-456X

Megtálalható országsszerte állatorvosi rendelőkben, állatkertekben, kisállatkereskedésekben, állati áruházakban, megyei könyvtárakban.

